

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 14: Ad Postumum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A *Nec curat Orion, &c.*] de Orione diximus sup. ad Od. 28. lib. 1. sed quòd hìc dicit Horatius, non curare eum apud inferos leones agitare, &c. id est, studium venationis intermittere, dum Alcæum, & Sapphonem canentis audit, sumtum est ex Homero ὄδυσσ. λ. ubi Vlysses narrat Alcinoò se illum vidisse apud inferos in prato Aphodelo, quas feras in desertis montibus interfecit, eas vnum in locum cogentem. sic Homer. Τὸν δὲ μετ' ὀρίωνα πλώριον εἰσενόησα Θῆρας ὁμῆ εἰλεῦναι κατ' ἀσφόμελον λειμῶνα, Τὸς αὐτὸς κατέπεφνε σὺ οἰοπόλοισιν ὄρεσσι, Χερσὶν ἔχον ῥόπαλον παρχάλλειον αἰὲν ἀαγῆς. Videtur autem Horatius toto hoc loco Pindarum æmulatus esse Πυθ. εἰδ. α. apud quem, aquila illa, quæ sceptro Iouis infidet, Apollinis cantu delectata, primum fenfim vtramque alam remittit, ac relaxat: deinde palpebris tenebroso vapore perfusis (sic enim loquitur Pindarus) obdormiscit. Itemque Martis animus alioqui ferox, armis relictis, ferròque posito, eodem cantu permulcetur. verba Pindari nò ascribam, ne sim longior.

TIMIDOS] *timidas* habet Faëni codex, sic Virg. pharmaceu. *quorum stupefacta carmine lynceis.* alij fere omnes, *timidos*, quos secutus sum.

B **AGITARE]** διώκειν, persequi.

LYNCAS] Virg. Georg. 3. *Quid lynces Bacchi varia?* Horat. Od. 6. lib. 4. *Delia tutela deæ, fugacis Lyncas, & cernos cohibentis arcu, &c.*

AD POSTVMVM.

Ode 14.

Mortem vitari non posse.

E *Heu, fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & instanti senectæ
Afferet, indomitæq; morti.*

Non, si trecentis, quotquot eunt dies,

C *Amice places illacrymabilem*

Plutona tauris: qui ter amplum

Geryonem, Tityónque tristi

Compescit vnda, scilicet omnibus,

Quicumque terræ munere vescimur,

Enauiganda, siue reges,

Siue inopes erimus coloni.

Frustra cruento Marte carebimus

Fractisque rauci fluctibus Adriæ.

Frustra per auctunnos nocentem

Corporibus metuemus Austrum.

Visendus ater flumine languido

Cocytus errans, & Danaï genus

*Infame, damnatúsque longi
Sisyphus Æolides laboris.*

Linquenda tellus, & domus, & placens

Vxor: neque harum, quas colis, arborum

Te, præter inuisas cupressos,

Vlla breuem dominum sequetur.

Absumet heres Cacuba dignior,

Servata centum clauibus: & mero

Tinguet pauimentum superbum

Pontificum potiore cenis.

EHEV, FUGACES, &c.] videntur hæc ex Anacreonte expressa, si modò sunt Anacreontis: πολλοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη Κρόταφοί, κάρρα δὲ λευκόν: Χαρίεσσα δ' ἐκ ἐπ' ἤβη Πάρα, &c. id est, Cana iam nobis sunt tempora, caput albescit: venusta pubertas defluxit, &c.

POSTVME, POSTVME] ἀναδιπλώσεις, seu reduplicatio ad maiorem acrimoniam comparata: sic Od. 17. eiusd. lib. *ibimus, ibimus, &c.* sic Sappho, Παρθενία, Παρθενία, πόμην κηπίσσα Οἴη. id est, Parthenia, Parthenia, quòd, in relictis, abis?

NEC PIETAS MORAM, &c.] id est, ob pietatem neque tardius senesces, neque tardius morieris. sic Od. 7. lib. 4. dicit, Torquatum, cum semel diem suum obierit, neque propter genus, neque propter facundiam, neque propter pietatem reuicturum. *Cum semel occideris, & de te splendida Minos Fecerit arbitria, Non, Torquate, genus, non te facundia, non te restituet pietas.*

INDOMITÆ] ἀμειλίχῳ seu potius ἀνημέρω seu ἀπθασούτω, seu ἀπθίτῳ.

**NON SI TRECEN. QUOTQV. EVNT
DIES.]** id est, non si quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. sic Theognis Οὐδ' αὖ ἀποίνα διδὲς θάνατον φύροι, εἰδὲ βαρείας Νέσους, εἰδὲ κακὸν γῆρας ἐπεχόμενον. id est, ne pretio quidem ad se redimendum dato, mortem quisquam effugiat, neque graueis morbos, neq; malam senectutem aduenientem, & Sophocles Electra: Ἀλλ' ἐπιτόνῃ ἐξ Αἰδα Πατρίαις λίμνας πατέρα ἀνθήσεις, ἐπὶ γόοις, ἐπὶ λυγροῖσι. id est, sed ex Orco, & palude omnium communi patrem neque lacrymis, neque precibus excitabis. Et Æschyl. Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος εἰ δάραν ἐρεῖ. Sola Dearum mors munèribus non delectatur. quem versum vsurpat Aristoph. βαπτειλ. sic epist. 2. lib. 2. *si metis Orcus Grandia cum parvis non exorabilis auro? trecentis autem habent duo cod. Vatic. & Don. quos secutus sum.*

ILLACRYMABILEM] id est, qui lacrymis neque mouetur, neque flectitur. Virg. Georg. 4. de dijs inferis. *Nesciâque humanis precibus mansuescere corda.* Od. 9. autem li. 4. *illacrymabiles* significat, qui lacrymis ab inferis reuocari, vel redimi nò possunt. Germanus Valens, quem semper honoris causa nominatum velim, putabat hoc loco *illacrymabilem* ἐνεργητικῶς positum pro eo, qui non lacrymatur, aut qui lacrymari non solet, vt

Græci

A Græci interdum ἀκλαιστον vsurpant pro eo, qui non plorat. Homerus ὁδ. δ. Ατρεΐδῃ, μὴ ταῦτα δειρέσαι· ἢ δὲ πεισθῆναι Ἰδμεναι, ἢ δὲ δειπῆναι ἐμὸν ἰόν, ἢ δὲ σε φημί Διὸν ἀκλαιστον ἔσειδαι, ἐπεὶ κ' εὖ πάντα πύθηται, id est, Attride, ne me ista percunctare. non est opus eate scire, neque meam mentem cognovisse: & verò te negotium sine fletu futurum, ubi probè omnia audieris. & item ἀδάκρυτος ab eodem vsurpatur pro eo, qui non lacrymatur. ἰλ. α. Αἰδ' ὄφελος παρά νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπῆμων Ἰδαίαι ἐπεί νηυσὶσσι μινυθά περ ἕπ' ἡ μάλα δὴν, quorum duorum versus explicacionem reperies annot. ad Odam 16. eiusd. lib. ibi, *Abstulit clarum, &c.* idem ὁδ. ο. ω. Μῦσαι δ' ὄνεα πῦσαι ἀμειβομένηται ὅτι καλῆ Ὀρίνεον. ἔνθα κεν ἕπ' ἀδάκρυτον γ' ὄνοησας Ἀργείων. Τοῖον γὰρ ὑπάρσσε μῦσα λίγηται. id est, Musæ autem novem omnes alternis canentes voce suaui lugebant, seu lamentabantur, ubi neminem lacrymarum expertem animaduertisses Argiuorū. talem luctum excitavit musa vocem claram edēs. Sic & lib. epigr. Græc. Pluto dicitur ἀμειδῆτος, id est, qui minime rideat. Tale est & illud Euripidis πολυδάκρυτος, quod significat multum lacrymantē. Sic ille in Alcest. εἵνεκεν δὲ καὶ πῶς ἀμφὶ τῷ εὐρωῦ εὐρώπαιαν

B λάχμα πολυδάκρυτος ἐν δόμοις κόρα, id est, Gemit autem & aliqua circum Eurotam liquidè fluentem Lacæna lacrymosa domi puella.

TERAMPLVM GERYONEM] teramplum vel tricripitem, ut vult Hesiodus: vel trium corporum, ut alij. Itaque Virgilius tergeminum appellat Æneid. 8. & Lucret. lib. 5. Eum interfecit Hercules boues suas suffurantem. Hesiod. in Theog. Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τεκνάρων Γηρυονῆα. Τὸν μὲν ἄρ' ἔξενάριξε βίη τις Ηρακλεΐη Βουὶ παρ' εἰλυπόδεσσι ἀειρόντων ἐν ἐρυθείη, &c. id est Chrysaor autem genuit tricripitem Geryonem. hunc autem interfecit per vim virtus Herculeæ iuxta boues pedibus incuruis in Erythea circumflua. De Geryone Pausanias in Atticis ita scribit: Ἐνταῦθα ἀειρόρα γέντος λόφου διὰ χεῖμα, ὅστις ἐφάνη τὸ ὄμμα ἀειρόροντα, ἕως πτεῦναι ἐστὶν, ἀνθρώπου. ἐπὶ δὲ μέγθος, ἢ ἐστὶν ὅπως αὐτὸ ἔδοξεν. Αὐτίκα δὲ λόγος ἦλθεν εἰς τὴν πολλὰς, Γηρυόνος τὸ χρυσάωρος εἶναι μὲν τὸν νεκρὸν, εἶναι δὲ καὶ τὸ θρόνον, &c. id est, hic effracto colle vi tempestatis ossa extiterunt, figuram & habitum præbentia, quoad credere licet, hominis. nam propter magnitudinem, non poterant ossa hominis videri. Statim rumor vulgò dissipatus est, Geryonis Chrysaoris filij & cadaver esse, & sedem. Idem Eliacor. primo, καὶ Ηρακλεῖος ἐστὶν ὁ παρὰ γηρυονῶν ἀγρὸν. πρὸς δ' ἀνδρες γηρυόνος εἰσὶν ἀλλήλοις παροτρυνόμενοι: id est, & Herculis est cum Geryone certamen. Tres autem viti sunt Geryo, inter se coniuncti, & continentes.

C TITYVM QVE] Iupiter Elora potitus Iunonis suspicionem, dolorēque illum muliebrem veritus, eam in terra defodit. Terra ingenti statura filium edidit, qui Tityus nominatus est. Hunc Latona amore captum, eique vim afferre conatum Apollo sagittis confodit, ut tradunt multi. Pindarus autem Πυθ. εἰδ. δ. eum Dianæ sagittis cōfixum esse scribit his verbis, καὶ μὲν Τιτύον βέλος Ἀρτέμιδος θήρυσσε κραγιόν ἐξ ἀϊκάτου φαρέτρης ὀρνύμενον, ὄφρα πῶς ταῦν ἐν δυνάτω φιλοπότην ἐπιφαιέν ἔραται. id est, Tityum porrò celere Apollinis iaculum confodit, ex in-

uicta pharetra erumpens, ut amet quis sequi volu- ptates concessas & permissas. De Tityo plura ad Odam 4. lib. 3.

VND A SCILICET OMNIBVS, &c.] Sophocles in Electra λίμνω πάγκοινον, id est, paludem omnibus communem vocat.

QVICVMQVE TERR. MVN.] videtur expressisse illud Homericum ἀρέρης καρπὸν, id est, terræ fructum comedentes. & illud nescio cuius ποιῆτα, quod profert Plutarch. lib. περὶ φιλαδελφίας. εὐρύδου ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός. id est, Quicumque latæ fructum terræ sumimus. & illud Phoclis, Ἀλλὰ τὸ μοιράων νῆμι ἄλυτον, ἢ δέπω ἐστὶ, Εκφυγέειν ὅπου σὺ γὰρ ἐπιφροβόμεθα: id est, Sed Parcarum fila solui non possunt: nec quicumque terræ munere vesci mur effugere mortem poterimus. Sic iterum Homerus ἰλιάδ. γ. Ὁς θνατὸς εἶναι, καὶ ἔδοι δὴ μῆτερος ἀκτῶν. id est, qui sit mortalis, & Cereris munere vescatur.

SIVE REGES, SIVE INOPES ERIMVS COLONI] sic sup. Od. 3. *Diuesne prisco natus ab Inacho, &c.* & Od. 4. lib. 1. *Pallida mors æquopulsat pede, &c.* & similia, quæ collegimus ad Oden 28. lib. 1.

INOPES COLONI] Sup. Od. 35. lib. 1. *Te pauper ambit sollicita prece Reris colonus. Colonus, qui agrum alienum mercede colit: ut Saty. 2. lib. 2. videas metato in agello Cum pecore & natis fortem mercede colonum, &c.*

FRVSTRA CRVENTO MARTE, &c.] frustra periculum hoc, vel illud vitabimus: frustra omnem diligentiam, cautionēque adhibebimus, ut vitam quàm longissimè producamus. nam, quod genus mortis non timebamus, eo nobis erit fortasse moriendum. huic loco similis est ille Oda superiore. *Quid quisque vitet nunquam homini satis Cautum est in horas.* tale est & illud Hom. ὁδ. ο. π. ἢ δέπω μιν θάνατον προμείδαι ἄνωγα. Εκ γὰρ μνηστῆραν, θεόθεν δ' ἔκ' ἐς ἀλέεσθαι. id est, neque cum horror ut mortem à Procis extimescat, à deo verò nō licet effugere.

CRVENTO MARTE] *μακρόν, βροτολόγη, αἵμα πένπ.*

FRACTIS] à scopulis. & littoribus franguntur fluctus, ut sup. Od. 11. annotauimus ad illum locum, *Sen plureis hiemes, &c.*

AVSTRVM] Saty. 6. lib. 2. *nec plumbeus Auster, Auctumnūque gravis, Libitina questus acerba.*

VISENDVS ATER, &c.] moriendum, ater autem Cocytus, vel quia tristis & horribilis, vel quia fluuius infernus: ut supra annot. ad illum locum Od. proximæ, *Demittit atras bellua Centiceps.*

FLV MINE LANG. COC. ERR.] id est, aqua languida, vel agmine languido. ut Virgil. *leni fluit agmine Tiberis.* & Hor. alibi *Galeis flumen.* Ordo verborum hic est, *Cocytus errans flumine languido, &c.*

COCYTVS] Homer. ὁδ. ο. κ. Cocytum fluuium facit è Styge deriuatum, & cum Phlegentonte in Acheruntem confluentem. Ἐνθα μὲν εἰς Ἀχέρουτα Περιφλεγέθωντα ῥέουσι, Κοκκῆτος δ' ὅς δὴ συγὸς ὑδάτος ἐστὶν ἄπορρ' ὡς. id est, hic quidem in Acheruntem Phlegeton, & fluit, Cocytus: qui oritur & man-

A nat ab aqua Stygia. Pausanias autem in Atticis (vt supra diximus) scribit, Cocytum, & Phlegetonem fluuios esse Thesprotia: cuius verba sunt hæc, *πρὸς δὲ τῆ Κιχίρω λίμνῃ ἐστὶν Ἀχρουσία καλεμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχρών. οὗ δὲ καὶ κακὸς ὕδωρ ἀποπέταται.*

ET DANAI GENVS] Danaï filia, de quibus dicemus ad Odam II. lib. 3.

DAMNATVSQVE LONGI SIS. ÆOL. TAB.] hunc laborem narrat apud Hom. Vlysses ὄδυσσ. λ. Καὶ μὲν Σίσυφον εἰσέειδον κρατερὸν ἀλλεῖ ἔχοντα, Δαῖαν βασίζοντα πλώριον ἀμφοτέρωσι. Ἡ ποὶ ὁ μὲν σκληρὸν πτόμενος χροσίη, πόσιντι Λαῶν ἀνω ὄρεσκε ποτὶ λόφον ἀλλ' ὅτε μέλλοι Ἀκρόν ὑπεβαλέην, πῶτ' ἀποσρέψακε κραταί' ἰς, ἔ' αὐθις ἔπειτα πέδονδε κυλινδετο λάας ἀναδής. Ἀὐτὰρ ὄγ' ἀψ' ὄσασκε πταινόμενος, ἔξ' ὁ δ' ἰδρῶς ἔρρεεν ἐκ μελέων* κοινὴ δ' ἐκ κρατὸς ὄραρει. quorum versuum hæc ferè sententia est. Et verò Sisyphum vidi magnis doloribus affectum, ingens saxum portantem vtraque manu. Atque ille quidem manibus & pedibus nixus, saxum sursum trudebat in montis verticem: sed cum iam non longè ab esset, quin cacumen montis superaret, tum vis quædam valida saxum repellebat, & ita in planitiem reuoluebatur. ille autem denuò connitens & contendens sursum trudebat. sudor autem ex omnibus membris manabat. Huc pertinent hi Lucretij versus ex lib. 3. in extr. *Nam petere imperium, quod inane est, nec datur vquam, Atque in eo semper durum sufferre laborem: Hoc est aduerso nixantem trudere monte Saxum, quod tamen à summo iam vertice rursus Voluitur, & plani raptim petit æquora campi.* & illud ex vetere poëta: *illud quod Sisyphu' versat Saxum sudans nitendo, neque proficit hilum?* profert M. Tull. Tuscul. quæst. lib. 1. Huius autem laboris talem causam afferunt. Cum Iupiter Æginam Afopi filiam ex Phliunte in Oenonen per Corinthum transtulisset: Sisyphus Afopo filiam suam inuestiganti, eam à Ioue esse raptam enuntiauit, locumque, quò de lata esset, indicauit: ex quo Iouis in se odium grauissimum concitauit. Quare mortem in illum, vt eum exanimaret, immisit, Ille mortem durissimis, & solidissimis vinculis constrinxit. morte à Sisypho vineta, eueniebat, vt nemo moreretur, donec morte soluta, Sisyphum ei vicissim constringendum, domandumque tradidit. Ille autem prius quàm moritur, vxori mandat, vt sibi parentalia celebret, inferias ad inferos mittat. id non prestat vxor. ille Orcum orat, vt sibi ad vxorem reuerti liceat, hanc iniuriam exoptulatum. impetrat. Corinthum proficiscitur. cum vxore, & suis, vt olim solebat, sese oblectat, neque iam de re ditu ad inferos cogitat. Vix tandem senio confectus eò ingratis retrahitur. ibi saxum voluere iubetur, ne se subducatur, iterumque ad superos profugiat. Hæc Eusthat. in. 3. Plato quoque, seu Xenocrates potius in dial. *πρὸς δὲ θανάτου* hæc omnia, atque etiam plura enumerat, quæ hîc Horat. *Χῶρον ἀπειθῶν, καὶ Δαναίδων ὑδρείας ἀπλεῖς, καὶ παντάλα δήφους, καὶ Τιτύω ἀπ' ἀγέχνας, καὶ Σίσυφον πέτρον.* Alij autem scribunt, ijque boni auctores, Sisyphum multarum rerum cognitione præstitisse, eaque fretum, immortalitatem sibi comparare studuisse. quod confirmat Theognis, cum ostendit, rebus omnibus

diuitias anteponi, ceteras res omnes præ diuitijs pro nihilo putari, etiam si quis plura (inquit) Sisypho sciat. *πλείονα δ' εἰδὲν Διολίης Σίσυφου.* Hom. in. 3. *Εἴη δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιος γένητ' ἀνδρῶν.* id est, hic autem Sisyphus erat, qui astutissimus hominum fuit. vnde prouerbium, *Σίσυφου μηχαναί:* quod vsurpat Aristoph. *Ἀχαρν.* de hoc etiam Horat. Od. 17. epod. *Optat supremo collocare Sisyphus In mōte saxū.*

NEQVE HAR. QV. COL. ARB.] siue fertilitium, siue sterilitium, & tantummodò ad voluptatem, & delicias comparatarum, quales sunt plantanus, pinus, laurus, & similes.

CUPRESSOS.] quas appellat funebreis Od. 5. epod. *Iubet sepulcris caprificos erutas, Iubet cupressos funebreis, &c.* Virg. *Æn. 6.* feraleis. *cui frondibus atris Intexunt latera, & feraleis anti cupressos.* & *Æn. 3.* atram cupressum. *Stant manibus aræ Caruleis mæsta vitis, atraque cupresso.* Cur autem cupressus adhibeatur in funeribus, hanc vulgo causam afferunt, quòd semel excisa, numquam renascitur: & ita Sex. Pompeius. ego existimarim potius initio iccirco adhiberi, cœptam esse, vt corpus humanum ab anima, animoque iam derelictum, diutius seruaretur, ac maneret incorruptum. Varro quidem putat iccirco cupressos in rogis adhiberi solitas esse, ne cadaverum, interea dum viderentur, odor nareis offenderet. Plinius præterea eam arborem Diti sacram esse scribit. Seruius item notat, cupressum, Proserpinæ dicatam esse. cod. Iann. & duo Vatic. habent *cupressus.*

BREVEM DOMINVM] te dominum non diu victurum, non diu arboribus tuis, & ceteris delicijs fruiturum: *δραπέτω ὄνησθῆναι.*

DIGNIOR] dignior te. quia vtetur fruetur, cum tu parcas, vt sacris. Euenit autem hoc ferè, vt, quæ summa cura, omnique studio quæsierunt, & custodierunt homines, ea effusissime largiantur, & consumant heredes. Theocr. *εἰδ. 5.* *Χρήματα δὲ ζῶοντες ἀμαλδύνοσι θανάτων.* id est, pecunias autem mortuorum viui consumunt. & Saty. 3. lib. 2. *Filius, aut etiam libertus vt ebibat heres, Dijs inimice senex custodis?*

SERVATA CENTVM CLAVIBVS] quibus, parcas, & quæ custodis accuratissimè.

ET MERO TINGVET PAVIM.] ita vino non parcat, vt etiam eo solum respergat: vel tantum bibet, vt statim effundat, atque euomat. M. Tull. Philipp. 2. *At verò te inquilino (non enim domino) personabant omnia vocibus ebriorum, natabāt pauimenta vino, madebant parietes.* Athenæus scribit. lib. 15. Alexandrum magnum solitum fuisse vnguento præstantissimo, vinoq; fragrantissimo solum respergere. Potest & ad veterem conuiuio rum morem referri, in quibus solebant puerorū aut puellarum, quas amabant, aut amicorum suorum nominibus commemoratis, ac prolatis vinū in humum fundere: quod declarat versus Theoc. *εἰδ. 10.* *Ἡδὴ δὲ πρῶτοντος ἔδοξ' ἐπιχέειν ἀκρατον.* id est, iam autem progrediente conuiuio, visum est merum in fundere. Neque verò mihi displiceat, si quis dicat, hîc significari ab Horatio illum Græcorum morè, qui erat huiusmodi, vt is, qui prior bibebat, cum aliquantum hausisset, reliquum sic è poculo effunderet,

A deret, ut id resonaret. quod dicebant *ἄποκοπιὰ βίβλιν*. Xenoph. ἑλλῆν. βιβλ. 6. de Socrate. καὶ ἐπέριξε ἄποκοπιὰ βίβλιντα, εἰπεὶν αὐτὸν, Κρίσις πῶς ἔστω τῶν καλῶν. quæ verba vertit M. Tull. Tusc. 1. sed more suo, id est, paulo liberius, quàm audeat religiosus interpres, hoc modo: *qui, cum coniectus in carcerem triginta iussu tyrannorum, venenum, ut sitiens, obbibisset, vel ut doctissimi viri legunt, obduxisset) reliquum sic è poculo eiecit, ut id resonaret.* Docet autem Athenæus lib. 11. cottabum à Siculis primùm introductū esse in conuiuio, tantūmque studij in eo ludo veteres posuisse, ut etiam præmia, quæ *κοττάβια* dicebantur, proponerent. & calices (inquit) qui ad eam rem maximè vtilis, & idonei esse viderentur, conficiebantur. Tūm rotunda domicilia ædificabantur, ut omnes cottabo in medio locato, ex æquo interuallo, & locis similibus, ac paribus de victoria certarent. non enim solūm magno studio contendebant, ut ad signum propositum poculi reliquias eijcerent: sed etiam ut singula, quæ in eo ludo intercedebant, venustè, ac decenter efficerent. Oportebat enim læuo cubito innitentem, & lataga, id est, reliquum, quod eijciebatur è calice, dextera manu circumagentem, molliter eijcere. Vide apud eundem Athanæum plura de cottabo lib. 15. ego tamen simpliciter de solo resperfo hunc locum intelligendum esse puto. Non est porò omittendum, in cod. Iann. Vrf. tribus Vat. Torn. scriptum esse, *Tinguet*: quos secutus sum.

SUPERBVM] sic legendum esse arbitror, non *superbo*, nonnullorum veterum codicum auctoritate fretus. pavementum superbum autem intellige marmoreum. M. Tull. de leg. 2. *pauimentum marmorea, laqueata tecta.* Tib. lib. 3. eleg. 3. *Aurataq; trabes, marmoreumque solum.* vel pavementum domini superbi, ut Porph. & ita Lucret. lib. 4. *Posteisque superbos Vnguit amaracino,* id est, posteis puellæ superbiæ & amatorem fastidientis ac spernentis.

PONTIFICI. POTIORE CENIS] vino meliore, quàm, quod adhibetur in cenis pontificijs, quæ solent esse magnificentissimæ, atque apparatusissimæ. ὑπερβολικῶς dictum.

IN SVI SÆCVLI LV- xuriam. Ode 15.

IAM pauca aratro iugeræ regie
Moles relinquunt: undique latius
Extentæ visentur Lucrino
Stagna lacu: platanusque cælebs
Euincet ulmos. tūm violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem,
Fertilibus domino priori.

Tūm spiffa ramis laurea feruidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Præscriptum, & intonsi Catonis
Auspicijs, veterumque norma.

Priuatus illis census erat breuis:

Commune magnum: nulla decempedis
Metata priuatis, opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum spernere cæspitem
Leges sinebant, oppida publico
Sumtu iubentes, & deorum
Templa nouo decorare saxo.

REGIÆ MOLES] ædificia sumtuosa & regibus conuenientia, molis instar. sic M. Tull. pro Milone *substructionum insanas moles* appellat, ædificia illa Clodiana. addit ei epithetum, *regia*, ut significantius declaret suæ ætatis hominum in ædificando insolentiam, luxuriam, insaniam.

EXTENTA] extenta latius, id est, porrecta & producta latius, quamuis Acron, & Porph. aliter sentiant.

STAGNA] Stagnum, quod Græce *στάγην*, (siue *στάγον*) inquit Varro. Et Feltus, *Stagnum, quod in eo aqua perpetuò stet: alij quod is locus à Græcis *στάγος* dicitur, quia bene contineat aquam.*

LUCRINO LACV] Cæsar Augustus portum Iulium ad Baias effecit, immisso in lacum Lucrinum, & Auernum mari. Suet. in Augusto. Virg. Georg. 2. *An memorem portus, Lucrinoque addita claustra? Atque indignatum magnis stridoribus æquor, Iulia qua ponto longè sonat unda refuso? &c.* *Lucrina Peloris* ab Horatio dicta, in lacu Lucrino capta. Satyra 4. lib. 2.

PLATANVSQVE CÆLEBS] quæ non solet adhiberi ad viteis sustentandas, ut vlmus, sed ad vmbra comparandam, ut sup. Od. xi. *Cur non sub alta vel platano, vel hac Pinniacentes, &c.* *Potamus vncti?* & M. Tull. de orat. lib. 1. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandū hunc locum patulis est diffusa ramis, quàm illa, cuius vmbra secutus est Socrates.* & Virgil. Georg. 4. *Iamque ministrantem platanum potantibus vmbra.* Ἀμφιλαφὴν πλατάνων appellant Græci, ramosam, & late explicatam.

VLMOS] & populos, ut Ode 2. Epod. *Altas maritat populos.*

TVM VIOLARIA, ET MYRTVS, &c.] nihil est hoc loco corrigendum, ut quidam volūt: neque choræus erit *myrtus*, sed spondeus, numero multitudinis. violaria autem sunt loca, in quibus violæ nascuntur. de myrto diximus supra ad Oden 30. lib. 1.

OMNIS COPIA NARIVM] omnes flores, omniæque virgulta, ex quibus odor suauis nariibus afflatur, eadem autem ratione ea omnia, quæ ad narium delectationem nata sunt, narium copiam